

א שרקק מצוי בחצר

על עץ הכליל שבחצר

פיקי איש שלום

24 בדצמבר 2023 - קיבוץ חולדה

"הניחו לי," אני מתחנן בפני הציפורים, אך הן ממשיכות להיאסף מכל המטעים שבסביבה, לנחות על עץ הכליל שבחצר ולהסתתר בין ענפיו מסגריר ומגשם. ומתוך העץ הן מתעללות בי, משלחות בי פיתויים מנוצים, להסיח את דעתי ולהשבית אותי מעבודתי. הן נחבאות בין אותם עלי כליל ששכחו לנשור, עגולות מהם, צבעוניות ומלאות שירה. ולמראן, משיר מעליו העץ את תרדמת החורף, זוקף את ענפיו ומשורר איתן. עוד ועוד ציפורים מתעלמות מתחינתי ונקהלות אל בין בדיו העירומים: פרושים מצויים ופרושי הרים, זוג בולבולים מתכרבל, חוחיות והמוני חורפים, שמתגודדים ומסרקים את נוצותיהם ומשקיעים את ראשיהם בכתפיהם, כנגד הטיפות הניתכות בהם.

כל הציפורים אוטמות אוזניהן לתחינתי, מציצות ומתחננות, ואיך אוכל לעבוד כך, כשהן מתקבצות אל העץ שבחצר ושרות לי, מושכות אותי אליהן בפיתויים נלבבים. אני מסביר להן, שאני צריך להכין למאמר רשימת מקורות והן מצקצקות במקוריהן, מעפעפות בעיניהן, יודעות טוב ממני מה טוב לי ולמה זקוק אני עכשיו. אני מנסה להיאבק בהן, לא להיכנע להן, אך החוחית

א פרוש הרים על עץ הכליל

המתחננת הזו קורצת לי ופוצחת בשירה עליזה ושני החורפים שמימינה פורצים בצחוק הבכייני והפתייני שלהם ופרוש ההרים מענטז לי בעל-שת הלבן והפרושה המצויה מפלבלת אליי בעיניה ומעכסת בפסי הכנף הלבנים שבכנפיה ואני לא

עומד בפניה, לא עומד בפני אף אחת מהציפורים.

דרורת בית באה לראות על מה המהומה, מחייכת ורומזת לי, שרשימת המקורות מיותרת, שהמקור שלה חינני מכל מקור שברשימה, ואני רוטן ומנסה להוריד את התריס, לכבות את המתרחש שם על עץ הכליל שמול החלון, כדי שסוף כל סוף אוכל להתרכז בעבודה על המאמר. אבל הציפורים מצחקקות ומגבירות את שירתן, ואני נשבר, כי איך

א חורפי על עץ הכליל

ניתן לעמוד בפניהן, והן מנצלות הפוגה בגשם ופורחות למחול אווירי, מפתות אותי לזנוח את המחשב ולהצטרף אליהן למעוף ואני מסרב, אך אחיזתי הולכת ומתרופפת ועיניי מתערפלות והצג מרקד אל מולי, מצטעף, והמלים ורשימת המקורות נמחות ונעלמות והציפורים ממלאות את עיניי המזוגגות ושירתן מרעיפה ומציפה את אוזניי. זו שירה שהיא צרמוניה הרמונית, ערבוכיה שמאחדת את כל הקולות, לשה אותם לעיסה סוערת וגועשת: השירה המסלסלת והעולצת של החוחית, השחוק הבכייני של החורפי, הציץ המעודן של הפרושים המצויים, הציץ המתמשך של פרושי ההרים והצרצורים הצורמניים של הירקונים ושל

א ניבתון עפרוני על הקוצים

א בולבול על פרחי החרדל

א חוחית על הקוצים

א צופית על הקליאנדרה

וציפורים אוכלות חרקים נמשכות לשם. למשל השחרורים, שרחש רגליהם נשמע מהנשורת כשהם גורפים אותה ותרים אחר שלשולים עסיסיים.

במהלך החורף והאביב אני נותן לשיחים חופש להתפרע. גדר חיה באופן מוחלט. בתוכה מקננים פשושים וסבכים שחורי-ראש. רק בסוף הקיץ, לאחר עונת הקינון, מקבלת המזמרה היתר לעשות סדר בצמרות ולרסן אותן לקראת החורף הבא. וקצת מעבר לגדר, בשטח הבור שגובל בחצר, מתנהלת המלחמה האמיתית שלי. עם הגנן של הקיבוץ. להותיר את הקוצים על כנם. לפחות את חלקם. החשש מפני שריפות ממשי. גם מפני צפעים. אז אנחנו מגיעים לפשרה סבירה, שמותירה מספיק קוצים לאוכלי הזרעים.

פשרות כאלה מתקיימות במגוון של נושאים וזמנים. למשל, כשהצופית בנתה קן במבואת הבית והשבעתי את ילדיי שלא לטרוק את הדלת בבואם ובצאתם. או פינות שהן לכאורה מוזנחות וכאלה שמטופחות; עצים מקומיים ולא צבעוניים וחלקות קטנות של פרחי נוי הדורים; עונות קצרות של גיוזם ועונות נרחבות של התפרעות והתפראות; מעבר לגדר מעט קוצים והרבה מאוד ציפורים לנשמה, כמו אלה שנאספו על עץ הכליל ומשכו אותי איתן למעוף משותף.

א בז מצוי על האלה הארץ-ישראלית בחצר

הבזבוזים. כל הקולות נארגים יחד ועולים מהעץ, מסתחררים כקרוסלה לא נראית, בה חגות טיפות הגשם ומועפות. השירה מקלפת מהכליל את תרדמת החורף, מחיה אותו, ואפילו עליו המתים יוצאים במחול לקול הצרמוניה ההרמונית הזו, ואם הם רוקדים, איך אוכל אני שלא לכרכר כמותם. ואני חש את בהונות רגליי מדגדגות ומתחילות לפזז, בתחילה לאט ואז בחופזה, ואני ניתק מהכיסא ועולה ומרחף מעט מעליו וידיי מתנתקות מהמקלדת וכשהציפורים יוצאות למעוף נוסף, אני מצטרף אליהן ולא שב.

ינואר 2025

כך, חגורת הצמחיה שסביב לחלקת הדשא הקטנה מכילה את עץ הכליל, קליאנדרה, אלות מסטיק ואלה ארץ-ישראלית שפירותיה אהובים על ציפורים. בעוד הדשא גזום ומסודר, את נשרות העלים שמתחת לעצים אני מותיר במנוחה. מתחת לה מתפתח עולם חי עשיר

פיקי איש שלום הוא מרצה במחלקה ליחסים בין לאומיים באוניברסיטה העברית בירושלים. הוא צפר חובב ופרסם שני ספרי טבע: מחברות הצפרות (הוצאת פרדס, 2023) ומעוף. סוף (הוצאת פטל, 2024)